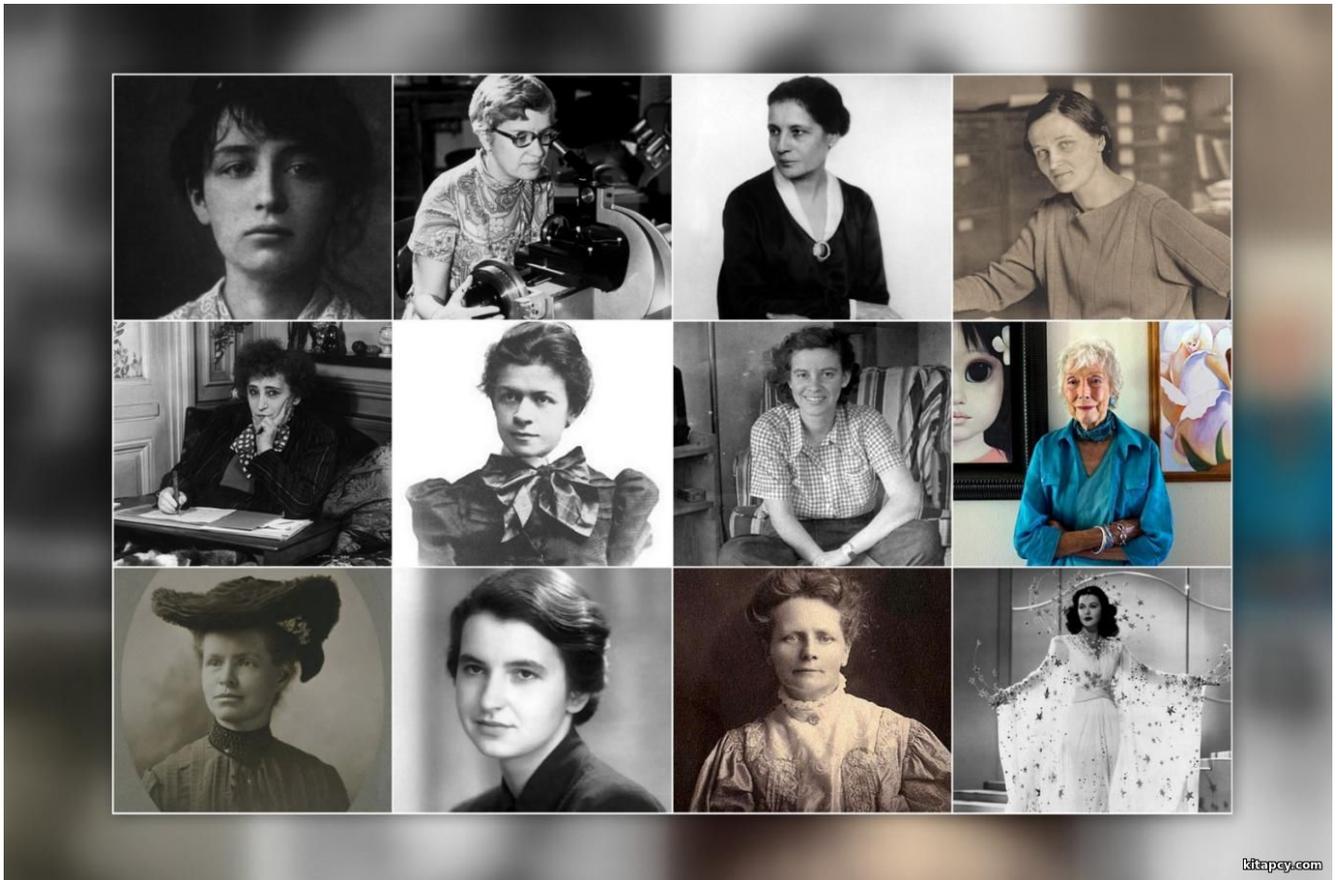

Erkekleri tozanyna garan zenanlar -1: Rozalind Franklin Franklin

Category: Kitapcy, Medisina, Sözler, Zenan şahsyýetler
написано kitapcy | 24 январа, 2025

Erkekleri tozanyna garan zenanlar -1: Rozalind Franklin
UGURLARYNYŇ ÖŇDEBARYJYLARYDY, ÝÖNE ÇEKEN ZÄHMETLERI
«OGURLANDY», ÜSTÜNLIKLERINIŇ ÜSTI ÖRTÜLDI: **ERKEKLERI TOZANYNA
GARAN 12 ZENAN:**

*Gündelik durmuşda edýän hysyrdyly işleri görülmän ezilen aýal-
gyzlar ylym-bilim, sungat, çeper edebiyat ýaly ugurlarda-da
ýüzlerçe ýyllap zähmet eksplutasiýasyna uçrady. Aralaryndan az
sanlysy sessizligi böwsüp bilenem bolsa, köpüsiniň başdan
geçirenleri bireýýäm ýatdan çykyp gitdi.*

Ýene bir 8-nji mart ýetip geldi. Aýal-gyzlar häzirem dünýäniň çar künjünde «hak-hukuk gyrađeňligi» üçin göreşýärler.

Ýöne bu göreş täze däl. Taryhda şeýle aýallar bar welin, olar resmi taryhyň özünüňem görmezlige salan, gazanan üstünliklerini erkekleriň hasabyna ýazan, olaryň iň ýakynyndaky erkekler tarapyndan zähmetleri ogurlanan, bilkastlaýyn üsti örtülen aýallar.

Gündelik durmuşda edýän hysyrdyly işleri görülmän ezilen aýal-gyzlar ylym-bilim, sungat, çeper edebiýat ýaly ugurlarda-da ýüzlerçe ýyllap zähmet eksplutasiýasyna uçrady. Aralaryndan az sanlysy sessizligi böwsüp bilenem bolsa, köpüsiniň başdan geçirenleri bireýýäm ýatdan çykyp gitdi. Kimler ýok bu sanawda?..

• **DNK-nyň molekulýar gurluşyny tapdy, üstünligi iki erkegiň adyna ýazlydy: Rozalind Franklin**

XX asyryň iň uly ylmy ýeňişleriniň birem DNK-nyň (Дезоксирибонуклеиновая кислота) molekulýar gurluşynyň çözülmegidir.

Jeýms Uotson we Frensis Krik 1953-nji ýylda DNK-nyň ikileýin spiral gurluşyny ýüze çykaryp, taryhy üstünligiň awtory boldular.

Bu uly üstünlikleri üçinem 1962-nji ýylda fiziologiýa we

medisina boýunça Nobel baýragyna mynasyp boldular.

Emma köpleriň bilmedik bir hakykaty bardy, olam DNK-nyň molekulýar gurluşyny täze synag tilsimi arkaly sudurlandyryp, şol wagta çenli görülmedik anyklykda fotosurat düşüren Rozalind Franklinden başga hiç kim däldi. Uotson we Krik bu fotosuraty gören batlaryna DNK-nyň gurluşyny çözdüler we açyşlaryny 1953-nji ýylyň 25-nji aprelinde «Nature» žurnalynda çap etdirdiler.

Emma Frankliniň fotosuraty heniz ylym dünýäsine mälim edilmändigi üçin ony agzamadylaram.

Frankliniň özem fotosuratyň görüleninden habary ýokdy, eger muny Frankline aýtsalar, onda onuňam adyny makala goşmaly boljakdy.

Uotson we Krik 1962-nji ýylda Nobel baýragyny gowşuryş dabarasynda sözlän sözlerinde Rozalind Frankliniň adyny agzaman oňdular.

Gaýtam Jeýms Uotson Rozalind Frankliniň 38 ýaşynda aradan çykan wagtyndan dokuz ýyl geçensoň, 1967-nji ýylda çap edilen kitabynda Rozalind Franklini agressiw häsiýetli biri hökmünde görkezdi we jynsparazçylykly sözler bilen onuň mertebesini peseltdi.

Jeýms Uotsonyň we Frensis Krikiň adamkärçiliksiz hereketleri ylym dünýäsinde has soň aýan boldy we giň jemgyýetçilik gatlaklary tarapyndan ýazgaryldy.

(dowamy bar)...

Müžgan HALIS. Zenan şahsyýetler